

Dosarul nr. 3ra-356/22
2-18145070-01-3ra-09042022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (V. Chisilița)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Clima)

DECIZIE

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Aliona Miron
Nina Vascan

examinând recursul depus de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului com. Băcioi, persoane terțe Simion Sîli, Nina Pogon, Elena Botnaru, Gheorghe Sîli, Ana Schinu, Andrei Schinu, Gheorghe Cotea, Vera Perju, Ion Perju, Andrei Colun, Vasilii Pruteanu, Alexandra Pruteanu, Nicolae Crețu, Maria Crețu, Maria Vicolaș, Serghei Vicolaș privind contestarea actului administrativ, împotriva deciziei din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de către Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat,

c o n s t a t ă:

La 16 martie 2018, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului com. Băcioi, intervenient accesoriu Ion Chiperi privind contestarea actului administrativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a relatat că, la 11 decembrie 2017 Consiliul comunei Băcioi a adoptat decizia nr. 6/2 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului comunei Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”.

Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a efectuat controlul, sub aspectul legalității, a deciziei în cauză și a constatat că aceasta a fost adoptată contrar prevederilor legale, motiv pentru care a înaintat emitentului Consiliului comunei Băcioi notificarea nr. 1304/OT4-149 din 30 ianuarie 2018, prin care a solicitat abrogarea actului administrativ respectiv. Însă, în adresa sa nu a parvenit

niciun răspuns din partea pârâtului, referitor la notificarea nominalizată, ceea ce denotă că Consiliul comunei Băcioi a menținut decizia contestată în vigoare.

Reclamantul a precizat că, prin pct. 1 al deciziei contestate, s-a modificat decizia Consiliului comunei Băcioi nr. 7/5 din 8 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, prin completarea pct. 2 alin. (1) cu sintagma „proprietatea APL comuna Băcioi” și a pct. 2 alin. (4) cu sintagma „în mărime de 100 %”. Astfel, fiind radiat dreptul de proprietate al administrației publice locale în mărime de 50 % a bunului imobil cu numărul cadastral xxx, din motive necunoscute.

Reclamantul a enunțat că necesitatea anulării unui drept de proprietate al autorităților publice locale, trebuie să fie dovedită și probată.

Mai mult, prin decizia contestată, Consiliul comunei Băcioi, a anulat titlul deținătorului de teren în mărime de 50 %, proprietar Ion Chiperi și a autentificat dreptul de proprietate asupra terenului cu numărul cadastral xxxx, după Ion Chiperi, în mărime de 100 %.

Subsecvent, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat invocând prevederile pct. 118 lit. a), c) al Instrucțiunii cu privire la modul de elaborare și actualizare a planurilor cadastrale și geometrice, aprobată prin Ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 140 din 06 august 2012, potrivit cărora la cererea unuia sau a mai mulți titulari de drept, la inițiativa autorității publice locale sau în cadrul programului de corectare a erorilor, specialistul în lucrări cadastrale va întocmi actul de constatare, care va conține următoarea informație: descrierea greșelii, data descoperirii, cauza nașterii ei, descrierea situației din planul cadastral și a celei din teren, propuneri privind modalitatea de corectare a erorilor, a susținut că decizia contestată este ilegală și nu corespunde legislației în vigoare, întrucât la aceasta nu a fost prezentat actul de constatare, care nu demonstrează necesitatea anulării dreptului de proprietate asupra terenului respectiv. Astfel, prin radierea dreptului de proprietate al administrației publice locale, efectuată prin decizia contestată, se intenționează a fi deghizată o tranzacție de terenuri și o renunțare arbitrară la dreptul de proprietate al administrației publice locale.

Complementar, reclamantul a menționat că decizia nominalizată a fost adoptată în lipsa unei expertize în acest sens.

Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a solicitat anularea deciziei Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 11 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”.

Prin încheierea din 11 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, s-au atras în proces, în calitate de intervenienți accesorii din partea pârâtului Consiliului com. Băcioi Simion Sîli, Nina Pogon, Ion Botnaru, Gheorghe Sîli, Andrei Schinu, Gheorghe Cotea, Vera Perju, Ion Perju, Andrei Colun, Serghei Colun, Vasili Pruteanu, Nicolae Crețu, Anisia Lupașcu, Maria Vicolaș, Serghei Vicolaș (f.d.74-75, Vol.I).

Prin încheierea din 24 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-au atras în proces în calitate de terți Ioana Cotea, Elena Botnaru, Alexandra Pruteanu, Maria Crețu și Ana Schinu (f.d.184-185, Vol.I).

Prin încheierea din 28 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, procesul în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată

înaintată de Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului com. Băcioi, persoane terţe Simion Sîli, Nina Pogon, Elena Botnaru, Gheorghe Sîli, Ana Schinu, Andrei Schinu, Gheorghe Cotea, Vera Perju, Ion Perju, Andrei Colun, Vasilii Pruteanu, Alexandra Pruteanu, Nicolae Creţu, Maria Creţu, Maria Vicolaş, Serghei Vicolaş cu privire la contestarea actului administrativ, s-a încetat în privinţa persoanelor terţe Ion Chiperi, Ioana Cotea, Serghei Colun, Anisia Lupaşcu şi Ion Botnaru (f.d.233-234, Vol.I).

Prin hotărârea din 12 noiembrie 2020 a Judecătorei Chişinău, sediul Râşcani, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului comunal Băcioi, persoane terţe, Simion Sîli, Nina Pogon, Elena Botnaru, Gheorghe Sîli, Ana Schinu, Andrei Schinu, Gheorghe Cotea, Vera Perju, Ion Perju, Andrei Colun, Vasilii Pruteanu, Alexandra Pruteanu, Nicolae Creţu, Maria Creţu, Maria Vicolaş, Serghei Vicolaş cu privire la anularea deciziei Consiliului comunal Băcioi nr. 6/2 din 11 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr.7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deţinătorului de teren” (f.d.239, Vol. I).

La 10 decembrie 2020, în interiorul termenului prevăzut de art. 232 Cod administrativ, Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat a depus apel, iar la 30 aprilie 2021, a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2020 a Judecătorei Chişinău, sediul Râşcani, solicitând casarea hotărârii instanţei de fond cu pronunţarea unei noi decizii de admitere a acţiunii (f.d.247-249, Vol. I , 42-46, Vol. II).

Prin încheierea din 12 mai 2021 a Curţii de Apel Chişinău, apelul depus de Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2020 a Judecătorei Chişinău, sediul Râşcani s-a declarat inadmisibil (f.d.48-49, Vol. II).

Prin decizia din 22 septembrie 2021 a Curţii Supreme de Justiţie s-a admis recursul depus de Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat şi s-a anulat încheierea din 12 mai 2021 a Curţii de Apel Chişinău cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chişinău, spre rejudecare (f.d.89-92, Vol.II).

Prin decizia din 01 decembrie 2021 a Curţii de Apel Chişinău s-a respins cererea de apel depusă de către Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat (f.d.119-129, Vol. II).

În susţinerea deciziei emise, Curtea de Apel Chişinău a invocat dispoziţiile art. 14 alin. (2) lit. a)-f), art. 77 din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administraţia publică locală, art. 38 al Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, constatând lipsa temeiurilor legale pentru anularea deciziei contestate în contextul în care materialele cauzei atestă că, în perioada privatizării masive a terenurilor, de către administraţia publică locală au fost admise unele erori, omisiuni, care au generat anumite inexactităţi la înregistrarea titlurilor de autentificare a dreptului deţinătorului de teren.

La acest capitol, instanţa ierarhic inferioară a subliniat că conform datelor din Registrul bunurilor imobile, titularul terenului cu nr. cadastral xxxx, Ion Chiperi, şi-a înregistrat dreptul de proprietate, în proporţie de 50 %, la 10 august 2007, în baza titlului de autentificare a dreptului deţinătorului de teren, emis în baza deciziei

Primăriei com. Băcioi nr. 1/2 din 17 ianuarie 1992, iar cota-parte în mărime de 50% din dreptul de proprietate a fost înregistrată după administrația publică locală.

De asemenea, a constatat o situație similară, de înregistrare a dreptului de proprietate, în anul 2007, în proporție de doar 50% și în cazul lui Serghei Colun, Andrei Colun, Simion Sîli, Gheorghe Sîli, Ana Schinu, Vasile Botnari.

Totodată, a stabilit că Anisia Lupașcu și-a înregistrat primar, dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral xxxx, în proporție de 50 % la 10 august 2007, în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, emis la 05 iunie 2007, însă, ulterior, la 05 noiembrie 2012, i-a fost eliberat un alt titlu, în temeiul deciziei Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012, iar la data de 20 noiembrie 2012, în temeiul aceleiași decizii dreptul administrației publice locale asupra 50% din teren a fost radiat. Circumstanțe identice fiind atestate și în cazul Verei Perju, Ninei Pogon, dar și al lui Ion Perju, Vasile Pruteanu, Gheorghe Cotea, Nicolae Crețu.

Iar, aceste circumstanțe denotă că decizia Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 17 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, nu este un act administrativ prin care autoritatea publică locală a renunțat la proprietate, după cum invocă apelantul, dar un act administrativ, prin care s-au înlăturat omisiunile și erorile admise la emiterea deciziei din 08 iunie 2012, în temeiul căreia mai multor cetățeni le-au fost eliberate titluri de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Aici, instanța de apel a reiterat că prin actul administrativ contestat nu se modifică esența și conținutul deciziei anterioare din 08 iunie 2012, nu se intenționează înstrăinarea terenurilor publice fără respectarea unei proceduri legale, dar se explică în mod detaliat voința Consiliului com. Băcioi, expusă la adoptarea deciziei nr.7/5 din 08 iunie 2012, în vederea facilitării procesului de înregistrare a dreptului de proprietate a cetățenilor, corespunzătoare situației de fapt existente, care nu și-au realizat acest drept în 2012.

Astfel, instanța de apel a considerat nefondate argumentele apelantului precum că, prin actul administrativ contestat și prin radierea dreptului de proprietate al administrației publice locale, se intenționează a fi deghizată o tranzacție de terenuri și o renunțare arbitrară la dreptul de proprietate al administrației publice locale.

Or, situația referitoare la dreptul de proprietate a administrației publice locale, în proporție de 50% din terenurile vizate, a fost remediată în anul 2012, prin decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012, conform căreia au fost anulate titlurile deținătorilor de teren ce le acorda titularilor doar 50% din dreptul de proprietate, restul aparținând administrației publice locale.

La fel, instanța de apel a catalogat ca fiind nefondat și argumentul apelantului că prima instanță nu a stabilit prin care acte inițiale de atribuire a terenurilor, în anul 1992, persoanelor terțe li s-a atribuit o suprafață de teren, care prin decizia nr. 6/2 din 11 decembrie 2017, a fost modificată conform suprafeței atribuite inițial, așa cum, decizia contestată nu se referă la suprafața terenurilor atribuite în proprietate anterior destinatarilor, dar la corectarea erorii referitoare la înregistrarea dreptului de proprietate în mărime de 50 % al administrației publice locale, din bunul imobil atribuit în proprietate lui Ion Chiperi.

În final, Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că soluția primei instanțe de respingere a acțiunii Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, este justă și conformă art. 1 Protocolul 1 adițional la CEDO, iar argumentele apelantului nefondate, motiv pentru care a respins cererea de apel depusă de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat.

La 10 martie 2022 Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus recurs împreună cu motivarea recursului împotriva deciziei din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere a cererii de chemare în judecată.

În susținerea recursului, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a indicat motivele de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar menționând că nu este de acord cu decizia din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea instanței de fond, care sunt neîntemeiate și pasibile de a fi casate, întrucât instanțele ierarhic inferioare nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei.

La acest capitol, recurentul a indicat că la 11 decembrie 2017, prin decizia Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, s-au operat modificări în decizia Consiliului com. Băcioi nr.7/5 cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru mai mulți proprietari de terenuri, unde acestora în rezultatul înregistrării masive din anul 1992 a terenurilor atribuite în folosință, le-au fost atribuite 50% din suprafață totală formată ca bun imobil, iar 50 % au fost înregistrate după administrația publică locală.

Prin decizia Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 11 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, au fost anulate titlurile cetățenilor indicați în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren” și majorată suprafața terenurilor cu 50%, fiind atribuite suplimentar, gratis fără anumite acte confirmative, încă câte o jumătate din terenuri, fapt ce vine în contradicție cu prevederile art. 11 alin. (1)-(2) al Codului Funciar.

Subsecvent, invocând dispozițiile art. 38 alin.(8) și art. 55 alin. (3⁷) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, recurentul a menționat că, nu este de acord cu argumentul Curții de Apel Chișinău că Consiliul local Băcioi a înlăturat anumite erori comise în rezultatul privatizării masive, deoarece instanța de apel nu a stabilit, prin care acte inițiale de atribuire a terenurilor, în anul 1992, persoanelor terțe li s-a atribuit o suprafață de teren, care prin decizia Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 11 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, Consiliul com. Băcioi a modificat-o conform suprafeței atribuite inițial.

În opinia recurentului, prin decizia contestată, Consiliul com. Băcioi a atribuit gratis, suplimentar autentificării drepturilor de proprietate persoanelor terțe, terenuri din rezerva primăriei, aducând prejudicii bugetului local prin venituri ratate.

La 15 aprilie 2022 în adresa lui Consiliului com. Băcioi, Alexandrei Pruteanu,

Andrei Colun, Serghei Vicolaș, Mariei Vicolaș, Nicolae Crețu, Mariei Crețu, Vasilii Pruteanu, Verei Perju, Gheorghe Cotea, Andrei Schinu, Gheorghe Sîli, Ninei Pogon, Simion Sîli, Ion Perju și Elenei Botnari a fost expediată copia recursului Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Deși Ion Perju, Nina Pogon, Elena Botnari, Simion Sîli, Gheorghe Sîli, Vera Perju, Maria Crețu, Nicolae Crețu, Consiliul com. Băcioi, Vasilii Pruteanu și Alexandra Pruteanu au recepționat copia cererii de recurs a Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele cauzei, până la data stabilită pentru examinarea recursului depus de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, aceștia nu au depus referințe în care să-și expună opinia pe marginea argumentelor invocate de recurent. Iar, plicurile cu copia recursului depus de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat expediate în adresa lui Serghei Vicolaș, Gheorghe Cotelea, Andrei Colun, Andrei Schinu și Mariei Vicolaș nu au fost reclamate de către destinatari.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Respectiv, procedura de contencios administrativ în partea procedurală urmează a fi examinată prin prisma Codului administrativ, iar în partea materială urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul derulării procedurii administrative și anume a Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 01 aprilie 2019).

Potrivit art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar, conform art. 245 din același Cod, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia în prezenta cauză de contencios administrativ la 01 decembrie 2021.

Din materialele cauzei rezultă că, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, a recepționat copia deciziei din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău la data de 11 februarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, fapt confirmat prin avizul de recepție, anexat la dosar (f.d.150, Vol.II).

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat s-a conformat dispozițiilor art. 245 Cod administrativ și a depus în termen recursul împreună cu motivarea recursului la data de 10 martie 2022.

Prin încheierea din 18 mai 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a fost numit pentru examinare în complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului, au fost expuse cu suficientă claritate.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Conform art. 194 alin. (2) coroborat cu art. 21 și art. 36 din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, decizia din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău urmează a fi casată cu restituirea cauzei instanței de apel spre rejudecare, în alt complet de judecată din următoarele motive.

Din materialele cauzei rezultă că, prin decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, s-au anulat titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren, după cum urmează:

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxx, perfectat pe numele Sîli Simion Dumitru, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 1322 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Pogon Nina Vasiliu, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 2739 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Botnaru Ion Ion, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 1356 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Sîli Gheorghe Dumitru, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 1420 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Schinu Andrei Constantin, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 2909 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Cotea Gheorghe Nicolae, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 987 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Perju Vera Vasile, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 1322 din 1 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Perju Vera Vasile, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 2098 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Perju Ion Simion, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 2587 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Colun Andrei Ion, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 1094 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Colun Serghei Ion, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 3156 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Pruteanu Vasilii Ion, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 1018 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Crețu Nicolae Nicolae, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 2981 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Lupașcu Anisia Pavel, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 1646 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Chiperi Ion Vasile, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 2804 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Vicolaș Maria Alexei, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 2372 din 01 octombrie 2002;

- titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. xxxx, perfectat pe numele Vicolaș Serghei Ion, trecut în registrul cadastral al Primăriei Băcioi, sub nr. 2371 din 01 octombrie 2002.

S-a solicitat Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău să:

- radieze și să anuleze înscrisul din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate a administrației publice locale în partea bunurilor imobile cu numerele cadastrale xxx, xxx, xxx, xxx, xxxx, xxxx, xxxx, xxx, xxx, xxx, xxxx, xxxxx, xxxx;

- radieze și să anuleze înscrisul din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate a lui Vicolaș Serghei Ion, asupra bunului cu numărul cadastral xxxx, inclusiv partea grafică a bunului dat;

- radieze și să anuleze înscrisul din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate a lui Vicolaș Maria Alexei, asupra bunului cu numărul cadastral xxxx, inclusiv partea grafică a bunului dat;

- să înregistreze titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren noi întocmite pe numele persoanelor indicate în pct. 1 a deciziei (f.d.13-15, Vol.I).

La 17 noiembrie 2017 Ion Chiperi a depus cerere în adresa Primăriei com. Băcioi, prin care a solicitat modificarea deciziei Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, deoarece este în imposibilitate să-și perfecteze titlul la Oficiul Teritorial Cadastral (f.d.8, Vol.I).

Prin avizul Comisiei pentru construcții, arhitectură, gospodărie comunală și resurse funciare din 04 decembrie 2017, s-a acceptat operarea modificărilor deciziei Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren” și anume de a anula dreptul de proprietate de 50 % al administrației publice locale și de a perfecta un titlu nou de proprietate a lui Ion Chiperi în mărime de 100 % (f.d.16, Vol.I).

La 11 decembrie 2017 Consiliul com. Băcioi a adoptat decizia nr. 6/2 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, prin care a operat modificări în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, după cum urmează: în pct. 2 alin. (1) după sintagma „administrația publică locală (APL)” s-a adăugat sintagma „com. Băcioi și a proprietarilor menționați în punctul 1 a prezentei decizii în mărime de 50 %”; în pct. 2 alin. (4) după sintagma „a prezentei decizii” s-a adăugat sintagma „în mărime de 100 % conform legislației în vigoare” (f.d. 7, Vol.I).

Prin notificarea nr. 1304/OT4-149 din 30 ianuarie 2018, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, în temeiul art.63 și 64 ale Legii nr.436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, a solicitat Consiliului com. Băcioi examinarea notificării în vederea întreprinderii măsurilor privind reexaminarea și abrogarea deciziei Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 11 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren” (f.d.9-10, Vol.I).

Iar, la 16 martie 2018 Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus prezenta cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat anularea deciziei Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 11 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță, prin hotărârea din 12 noiembrie 2020 a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului com. Băcioi, persoane terțe, Simion Sîli, Nina Pogon, Elena Botnaru, Gheorghe Sîli, Ana Schinu, Andrei Schinu, Gheorghe Cotea, Vera Perju, Ion Perju, Andrei Colun, Vasilii Pruteanu, Alexandra Pruteanu, Nicolae Crețu, Maria Crețu, Maria Vicolaș, Serghei Vicolaș cu privire la anularea deciziei Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 11 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com.

Băcioi nr.7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren” (f.d.239, Vol.I; f.d.17-27, Vol.II).

Examinând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 01 decembrie 2021 a respins cererea de apel depusă de către Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat (f.d.119-129, Vol.II).

Judecând cauza în ordine de recurs completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a judecat cauza și a ajuns la o concluzie pripită, fapt ce rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele și aplicarea corectă a normelor de drept material.

Mai mult, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, conchide că circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost apreciate, conform cerințelor legislației în vigoare.

Aspectele menționate conduc la concluzia că procedura desfășurată în instanța de apel și prima instanță nu corespunde exigențelor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar modalitatea în care a fost examinată cauza în fond și în ordine de apel nu poate echivala cu soluționarea efectivă a cauzei, astfel, fiind impusă casarea deciziei instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Instanța de recurs consideră necesar de a reitera că Codul administrativ consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Întru satisfacerea acestui principiu, instanțele de judecată sunt obligate să arate motivele de fapt și de drept care au format soluția și să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

În acest sens legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune că instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, precum și efectuează o nouă examinare în fond.

Astfel, instanța de apel avea obligația de a examina în tot apelul și de a răspunde la toate întrebările ridicate în fața instanței, atât ca instanță de apel, cât și ca instanță investită să judece cauza în fond. Or, aceasta este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, cât și în acțiune. Este inadmisibil ca un motiv de apel să fie refuzat pentru discuție pentru motive formale, sau să fie omis de către instanța de apel. Instanța de apel trebuia să cerceteze și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate, iar în caz de nerespectare a acestor reguli, decizia instanței de apel se consideră neîntemeiată și pasibilă casării de către instanța de recurs.

Instanța de recurs relevă că conform art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor

prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Prin urmare, regulile stabilite în Codul de procedură civilă se aplică numai în completarea Codului administrativ.

Conform art. 219 alin.(3) Cod administrativ, instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs constată că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante speței, s-a abținut de a răspunde la toate întrebările de drept ridicate în fața sa, fapt prin ce a emis o hotărâre nemotivată.

Așadar, pentru a elucida aspectele abordate, instanța de recurs consideră că trebuie să opereze cu prevederile art. 390, alin. (1), lit. e) și f) din Codul de procedură civilă, conform cărora decizia instanței de apel trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, precum și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

La fel, instanța de recurs relevă că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

În aceeași ordine de idei, potrivit jurisprudenței stabilite, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a învederat că unul din principiile legate de administrarea corectă a justiției se referă la hotărârile instanțelor de judecată, care ar trebui să explice în mod adecvat raționamentele pe care se bazează. Măsura în care se aplică această obligație de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie determinată în funcție de circumstanțele cauzei (a se vedea *Moreira Ferreira*, ibidem, parag. 84; *Orlen Lietuva LTD. vs Lituania*, 29 ianuarie 2019, parag. 82).

Procedând la examinarea fondului recursului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție învederează că exigența motivării hotărârii judecătorești este o garanție a caracterului echitabil al procedurii și împotriva arbitrariului instanței de judecată. În acest caz, instanța de apel are obligația de a indica motivele raționamentelor sale și să facă referire la legea guvernantă a speței. Pe baza acestei analize juridice, instanța de apel trebuie să tragă concluziile de rigoare în urma examinării cererilor de apel. Etapele menționate trebuie să fie consecutive și să se afle într-o strânsă legătură logică, ceea ce consolidează ipoteza că soluția finală a instanței de judecată urmează să rezulte din partea motivată a hotărârii judecătorești.

Aici, instanța de recurs notează că în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a constatat în mod frecvent încălcări ale articolului 6 parag. 1 din Convenție, în special, în cauzele care ridicau probleme cu privire la motivarea hotărârilor judecătorești (a se vedea *Fomin vs Moldova*, 11 octombrie 2011, parag. 31 și 34; *Mitrofan vs Moldova*, 15 ianuarie 2013, parag. 54; *Lebedinschi vs Moldova*, 16 iunie 2015, parag. 31, 36; *Nichifor vs Moldova*, 20 septembrie 2016, parag. 30). Astfel, constatările de mai sus în sine ar putea fi o bază temeinică pentru stabilirea încălcării articolului 6 din CEDO.

La acest capitol, instanța de recurs urmează să verifice dacă instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au expus asupra tuturor pretențiilor invocate, asupra tuturor argumentelor înaintate și dacă au stabilit toate circumstanțele care au importanță pentru justa soluționare a cauzei și au aplicat corect normele de drept material și procedural.

Conform art. 1 alin.(2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Potrivit art. 3 alin. (1) lit. a) al Legii nominalizate, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi.

În corespundere cu art. 14 alin. (1) din aceeași Lege, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art. 16 alin. (1) al Legii enunțate, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit niciun răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Totodată, conform art. 61 alin. (1)-(4) al Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, activitatea autorităților administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, precum și a celor din cadrul unității teritoriale autonome cu statut juridic special este supusă controlului administrativ în temeiul Constituției, al prezentei legi și al altor acte legislative. Controlul administrativ al activității autorităților administrației publice locale vizează respectarea Constituției, a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, a prezentei legi și a altor acte normative atât de către autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, cât și de către funcționarii acestora. Controlul administrativ include controlul legalității și controlul oportunității activității

autorităților administrației publice locale. Controlul administrativ se efectuează din oficiu sau la cerere.

În conformitate cu art. 63 alin. (1) al Legii enunțate, de organizarea controlului administrativ al activității autorităților administrației publice locale este responsabilă Cancelaria de Stat, acesta fiind exercitat nemijlocit de Cancelaria de Stat sau de oficiile sale teritoriale, conduse de reprezentanții Guvernului în teritoriu.

Conform art. 68 alin.(1)-(4) al Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală în cazul în care consideră că un act emis de autoritatea administrației publice locale este ilegal, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autoritățile locale emitente ilegalitatea actului controlat, cerând modificarea sau abrogarea lui totală sau parțială.

Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autoritatea administrației publice locale în termen de:

a) 30 de zile de la data includerii actului în Registrul de stat al actelor locale – în cazul controlului obligatoriu și facultativ;

b) 30 de zile de la data primirii cererii de efectuare a controlului – în cazul controlului solicitat de autoritatea administrației publice locale sau de persoana vătămată.

În termen de 30 de zile de la data primirii notificării, autoritatea locală emitentă trebuie să modifice sau să abroge actul contestat.

În cazul în care, în termenul stabilit la alin.(3), autoritatea locală emitentă și-a menținut poziția sau nu a reexaminat actul contestat, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate sesiza instanța de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data primirii notificării refuzului de a modifica sau de a abroga actul contestat sau în cazul tăcerii autorității locale emitente în termen de 60 de zile de la data notificării cererii de modificare sau de abrogare a actului în cauză.

De asemenea, instanța de recurs consideră imperioase cauzei și prevederile art. 12 alin. (2 lit. a)-f) al Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, potrivit cărora pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe: decide punerea în aplicare și modificarea, în limitele competenței sale, a impozitelor și taxelor locale, a modului și a termenelor de plată a acestora, precum și acordarea de facilități pe parcursul anului bugetar; administrează bunurile domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului); decide darea în administrare, concesiunea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului public al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii; decide vânzarea, privatizarea, concesiunea sau darea în arendă, în comodat ori în locațiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii; decide atribuirea și schimbarea destinației terenurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii; decide asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere și modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ în condițiile Legii cu privire la locuințe, precum și a întregii infrastructuri economice, sociale, medicale și de agrement de interes local.

Conform art. 77 alin. (1)-(5) al Legii menționate, toate bunurile care aparțin unității administrativ-teritoriale sînt supuse inventarierii anuale, iar rapoartele asupra

situației lor se prezintă consiliului respectiv.

Bunurile domeniului public al unității administrativ-teritoriale pot fi date în administrare întreprinderilor municipale și instituțiilor publice, concesionate, date în arendă ori în locațiune, după caz, în temeiul deciziei consiliului local sau raional, în condițiile legii.

Bunurile domeniului privat al unității administrativ-teritoriale pot fi înstrăinate, date în administrare, în arendă, în comodat ori în locațiune, în condițiile legii.

Înstrăinarea bunurilor domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului), raionului, schimburile de terenuri, delimitarea, partajul sau trecerea bunurilor dintr-un domeniu în altul, renunțarea la drepturi sau recunoașterea de drepturi și obligații se fac prin decizie a consiliului local sau raional, în temeiul expertizei.

Înstrăinarea, concesionarea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale se fac prin licitație publică, organizată în condițiile legii, cu excepția cazurilor stabilite expres prin lege.

Subsecvent, instanța de recurs invederează dispozițiile art. 504 alin. (1) și (2) al Codului civil (în vigoare până la 01 martie 2019), care stipulează că când vreo înscriere din registrul bunurilor imobile nu corespunde situației juridice reale, se poate cere rectificarea înscrierii.

Prin rectificare se înțelege radierea, corectarea sau menționarea oricărei operațiuni susceptibile de a face obiectul unei înscrieri în registru.

În conformitate cu art. 505 alin.(1) lit. a)-d) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), orice persoană interesată poate cere rectificarea unei intabulări sau înscrieri provizorii dacă: înscrierea sau actul în al cărui temei s-a dispus înscrierea nu a fost valabil; dreptul înscris a fost calificat greșit; nu mai sînt întrunite condițiile de existență a dreptului înscris sau au încetat efectele actului juridic în al cărui temei s-a făcut înscrierea; există și alte temeuri prevăzute de lege.

Conform art. 38 alin. (3) al Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998 (versiune în vigoare din 27 octombrie 2017), greșelile care nu au caracter tehnic (indicarea greșită a tipului de drept, a denumirii titularului de drepturi, componența bunului imobil, denaturarea mărimii cotelor în proprietatea comună, a coordonatelor hotarelor, exceptînd transformarea coordonatelor punctelor de hotar dintr-un sistem de coordonate în altul, și alte greșeli care lezează drepturile și interesele legitime ale titularilor de drepturi sau ale altor persoane) se corectează cu consimțămîntul exprimat în scris al fiecărui titular de drepturi ale cărui interese sînt atinse sau în temeiul hotărîrii judecătorești irevocabile.

Iar, conform art. 38 alin. (8) al Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, nu constituie rectificare modificarea înscrierilor din registrul bunurilor imobile referitoare la datele despre bunul imobil, cum ar fi: modificarea numărului cadastral, modificarea adresei, modificarea destinației, modificarea suprafeței bunului imobil și a altor date înscrise în subcapitolul I al registrului bunurilor imobile, precum și a celor referitoare la datele despre drept care nu afectează existența acestuia, cum ar fi: modificarea denumirii titularului persoană juridică sau modificarea numelui, prenumelui titularului persoană fizică. Modificarea înscrierilor se face în temeiul actelor justificative, la cerere sau din oficiu, după cum este prevăzut de legislație.

În corespundere cu pct. 118 lit. a) și c) al Instrucțiunii cu privire la modul de elaborare și actualizare a planurilor cadastrale și geometrice, aprobată prin Ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 140 din 06 august 2012 (abrogat la 08 septembrie 2017, prin Ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr.70 din 04 august 2017), actualizarea planului cadastral poate fi efectuată în scopul corectării erorilor ce țin de coordonatele hotarelor, evidențiate la transpunerea proiectelor de organizare a teritoriului. O astfel de modificare se efectuează în baza deciziei consiliului local emisă pe marginea noului plan geometric (art.55 al Legii cadastrului bunurilor imobile) parcurgând următorii pași: la cererea unuia sau a mai mulți titulari de drept, la inițiativa autorității publice locale sau în cadrul programului de corectare a erorilor, specialistul în lucrări cadastrale va întocmi actul de constatare, care va conține următoarea informație: descrierea greșelii, data descoperirii, cauza nașterii ei, descrierea situației din planul cadastral și a celei din teren, propuneri privind modalitatea de corectare a erorilor; decizia consiliului emisă pe marginea noului plan geometric va servi drept temei pentru modificarea planului cadastral. Oficiul cadastral teritorial, va elibera proprietarilor de teren al cărui plan a fost modificat, planul cadastral al bunului imobil, cu indicarea suprafeței acestuia, care va fi parte componentă a documentului ce confirmă dreptul de proprietate asupra terenului.

Iar, conform art. 9 alin. (2) din Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale (abrogată la 12 iulie 2018, prin Legea nr.100 din 22 decembrie 2017), actele normative ale autorităților administrației publice centrale și locale trebuie să corespundă întocmai prevederilor constituționale, legilor, precum și hotărârilor și ordonanțelor Guvernului.

Pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, a invocat ilegalitatea deciziei Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 17 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, menționând că aceasta nu corespunde legislației în vigoare. Or, decizia nominalizată a fost emisă în lipsa unei expertize sau a actului de constatare, care atestă necesitatea anulării dreptului de proprietate a administrației publice locale asupra terenurilor vizate. De altfel, prin acest fapt fiind aduse prejudicii bugetului local, prin venituri ratate.

Instanța de apel a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, stabilind din materialele cauzei că, potrivit datelor din Registrul bunurilor imobile, titularul terenului cu nr. cadastral 5511206226, Ion Chiperi și-a înregistrat dreptul de proprietate, în proporție de 50 %, la 10 august 2007, în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, emis în baza deciziei Primăriei com. Băcioi nr. 1/2 din 17 ianuarie 1992. Iar, 50% din dreptul de proprietate a fost înregistrat după administrația publică locală. (f.d. 12, 17, Vol.I)

De asemenea, instanța de apel a constatat situații similare de înregistrare a dreptului de proprietate, în anul 2007, în proporție de 50% și în cazul cet. Serghei Colun, Andrei Colun, Simion Sîli, Gheorghe Sîli, Ana Schinu, Vasile Botnari (f.d. 49-50, 53, 58, 59, 60, 61, Vol.I).

Totodată, instanța de apel a precizat că Anisia Lupașcu, și-a înregistrat primar, dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral 551113275, în proporție de

50 % la 10 august 2007, în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, emis la 05 iunie 2007. Iar, la 05 noiembrie 2012 i-a fost eliberat un alt titlu, în temeiul deciziei Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012, în temeiul căreia la 20 noiembrie 2012, dreptul administrației publice locale asupra 50% din terenul vizat a fost radiat. (f.d. 47-48, Vol.I)

De altfel, instanța de apel a menționat că circumstanțe identice au fost atestate și în cazurile Verei Perju, lui Ion Perju, lui Vasile Pruteanu, lui Gheorghe Cotea, lui Nicolae Crețu și Ninei Pogon (f.d.54, 63, 65, 67, 69, 71, Vol.I).

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, prin decizia Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 17 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, nu se intenționează înstrăinarea terenurilor publice, fără respectarea unei proceduri legale, dar se explică în mod detaliat voința Consiliului com. Băcioi, expusă la adoptarea deciziei nr. 7/5 din 08 iunie 2012.

Reieșind din cele enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că Curtea de Apel Chișinău a omis să stabilească cu certitudine, care sunt de facto suprafețele de teren atribuite inițial terților, în condițiile în care din materialele cauzei acest fapt nu poate fi constatat.

Astfel, instanța de recurs notează că, potrivit Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberat la 05 iunie 2007 lui Ion Chiperi, prin decizia primăriei com. Băcioi nr. 1/2 din 17 ianuarie 1992, deținătorului i s-a repartizat în proprietate comună doar 50 % din pământului cu suprafața totală de 0,2619 ha, date care au fost înregistrate și în Registrul bunurilor imobile la 10 august 2007 (f.d.151-152, Vol.I).

Iar, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a invocat că, prin decizia Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 17 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren” au fost anulate titlurile persoanelor indicate în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren” și majorată suprafața terenurilor cu 50 %, atribuită anterior, gratis, fără anumite acte confirmative.

Conform art.22 alin.(2) lit. b) al Legii contenciosului administrativ, în vigoare la data examinării cauzei, în cazul punerii cererii pe rol, judecătorul dispune prezentarea de către pârât a actului administrativ contestat și a documentației care a stat la baza emiterii acestuia, a înscrisurilor sau a altor date pe care instanța le consideră necesare la judecarea cauzei.

Contrar prevederilor legale citate, la materialele cauzei nu se atestă actele primare, în baza cărora au fost atribuite inițial suprafețele de teren terților, a fost înregistrat dreptul de proprietate asupra terenurilor vizate și emise actele, legalitatea cărora se contestă, iar instanța de judecată punând cererea pe rol, nu a dispus prezentarea de către părți a acestor acte. Efectiv, acestea nu au fost examinate în ședințele de judecată, ca ulterior instanța să se pronunțe asupra temeiniciei sau netemeiniciei acțiunii înaintate de către reclamant. Or, instanța de apel a conchis că,

prin decizia Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 17 decembrie 2017 se explică în mod detaliat voința Consiliului com. Băcioi, expusă la adoptarea deciziei nr. 7/5 din 08 iunie 2012, iar pentru a stabili care a fost temeiul adoptării deciziei nr. 7/5 din 08 iunie 2012 urmau a fi examinate actele care au stat la baza emiterii deciziei nominalizate.

De altfel, Curtea de Apel Chișinău a omis să stabilească dacă actul administrativ contestat, a fost emis în conformitate cu dispozițiile art. 77 al Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, art. 38 alin.(3) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, pct. 118 al Instrucțiunii cu privire la modul de elaborare și actualizare a planurilor cadastrale și geometrice, aprobată prin Ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 140 din 06 august 2012 și art. 9 alin. (2) din Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, în vigoare la data emiterii deciziei contestate, și anume dacă corespunde legislației în vigoare, în condițiile în care la materialele cauzei nu se regăsește expertiza ce urma a fi efectuată în acest sens sau actul de constatare, care atestă necesitatea anulării dreptului de proprietate a administrației publice locale asupra terenurilor în litigiu.

Prin urmare, nu este cert în baza căror circumstanțe prima instanță și instanța de apel a ajuns la concluzia netemeiniciei acțiunii Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat și soluției emise.

Ținând cont de cele enunțate, instanța de recurs conchide că instanța de apel pripit a considerat că decizia Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 17 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, nu este un act administrativ, prin care autoritatea publică locală a renunțat la proprietate, dar un act administrativ, prin care s-au înlăturat omisiunile și erorile admise la emiterea deciziei Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, în temeiul căreia mai multor cetățeni le-au fost eliberate titluri de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

De altfel, instanța de recurs cataloghează ca fiind nefondată concluzia instanței ierarhic inferioare că decizia contestată nu se referă la suprafața terenurilor atribuite în proprietate anterior destinatarilor, dar la corectarea erorii referitoare la înregistrarea dreptului de proprietate în mărime de 50 % al administrației publice locale din bunul imobil atribuit în proprietate lui Ion Chiperi.

Or, din conținutul deciziei Consiliului com. Băcioi nr. 6/2 din 17 decembrie 2017 „Cu privire la operarea modificărilor în decizia Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren” rezultă că au fost operate modificări în pct. 2 alin. (1) și (4) al deciziei Consiliului com. Băcioi nr. 7/5 din 08 iunie 2012 „Cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, care vizează toți proprietarii de terenuri și terenurile menționate, și nu se răsfrânge doar asupra bunului imobil atribuit în proprietate lui Ion Chiperi.

În consecință, instanța de recurs apreciază drept superficiale și expuse sub un aspect general concluziile instanței de apel privind respingerea acțiunii Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, din motiv că aceasta nu a elucidat toate

circumstanțele importante speței, cu toate că în virtutea caracterului devolutiv al apelului, urma să rejudece fondul cauzei sub toate aspectele și în limita pretențiilor înaintate de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat.

Având în vedere cele enunțate, instanța de recurs conchide că instanța de apel nu a dat o apreciere multiaspectuală, completă, nepărtinitoare tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, motiv din care a emis o decizie cu o soluție pripită și neîntemeiată.

Per ansamblu, ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că a examinat principalele întrebări juridice stabilite, care poartă un caracter secundar și nu au forță juridică de a influența decisiv considerentele de mai sus (a se vedea, printre alte autorități, Kamil Uzun vs Turcia, 10 mai 2007, parag. 64 din 10 mai 2007; Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), 17 iulie 2014, parag. 156).

Așadar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că cele menționate mai sus nu pot fi corectate în ordine de recurs, din cauza specificului acestora. De altfel, participanții la proces, trebuie să aibă posibilitatea reală să-și prezinte apărarea și să fie audiați de o instanță de apel, care va fi competentă de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia, 27 septembrie 2011, parag. 59; Akaki Tchaghiashvili, 2 septembrie 2014, parag. 34, Samardžić, ibidem, parag. 31, Gohe și alții vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii instanței de apel la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, de a casa decizia din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Astfel, ținând cont de rolul specific al instanței de recurs și de preeminența dreptului, este imperios, ca la reexaminarea cauzei în ordine de apel, să fie remediate neajunsurile procedurii inițiale (a se vedea cauzele Baka vs Ungaria (Marea Cameră), 23 iunie 2016, parag. 117; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, parag. 123 – 125).

Pe această cale, cauza de contencios administrativ urmează a fi judecată în întregime în cadrul unei proceduri noi, în cadrul căreia instanța de apel va avea sarcina de a stabili o legătură clară între faptele speței, dispozițiile legale aplicabile și concluziile la care a ajuns. În funcție de rezultatul aprecierii juridice, instanța de apel va trebui să constate temeinicia sau lipsa unui temei legal a cererii de apel formulată de către Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat (a se vedea, spre exemplu, importanța rejudecării cauzei de către instanțele ierarhic inferioare în baza considerentelor unei instanțe de recurs, Victor Harovschi vs Moldova, 18 noiembrie 2008; Dimitar Yordanov vs Bulgaria, 06 septembrie 2018, parag. 52 – 53).

Altfel spus, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată.

Conform art. 195, 247, 248 alin.(1) lit. d) și alin. (2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat.

Se casează integral decizia din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și se restituie cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului com. Băcioi, persoane terțe Simion Sîli, Nina Pogon, Elena Botnaru, Gheorghe Sîli, Ana Schinu, Andrei Schinu, Gheorghe Cotea, Vera Perju, Ion Perju, Andrei Colun, Vasilii Pruteanu, Alexandra Pruteanu, Nicolae Crețu, Maria Crețu, Maria Vicolaș, Serghei Vicolaș privind contestarea actului administrativ spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Aliona Miron

Nina Vascan